

056/00 - M.b. Skel ÍS-33

Skel ÍS-33, missir stýri á siglingu fyrir Langanes

M.b. Skel ÍS-33

Skipaskr.nr.: 2297

Smíðaður: á Florida, USA 1984 úr stáli

Stærð: 274,82 brl; 344,00 bt

Lengd: 36,59 m **Breidd:** 8,61 m **Dýpt:** 4,34 m

Vél: Caterpillar 746,30 kW **Árgerð:** 1984

Annað:

Földi skipverja: 5

Atvikalýsing

Hinn 14. apríl 2000 fór m.b. Skel ÍS-33 frá Þórshöfn og var á siglingu fyrir Langanes á leið á miðin á Bakkaflóa. Veður: austnorðaustan 7-8 vindstig.

Skyndilega hætti skipið að láta að stjórn þegar það var komið suður fyrir Langanes og var á siglingu á suðvestlægri stefnu vestur með landinu. Fljótleg skoðun leiddi í ljós að eitthvað hefði komið fyrir stýrisstamman eða stýrisblaðið er orsakaði það að skipið lét ekki að stjórn.

Fengin var aðstoð bv. Björgvins EA-311 til að draga skipið til Seyðisfjarðar. Gekk það áfallalítið en dráttartaug slitnaði einu sinni.

Eftir að komið var til Seyðisfjarðar var fenginn kafari til að kafa og skoða hvað væri að. Kom þá í ljós að stýrisblaðið var horfið, hællegan hafði brotnað af og haft var eftir kafaranum að það hafi gerst vegna lélegrar suðuvinnu.

Skipstjóri skýrði einnig frá atviki er varð um borð í skipinu daginn áður eða 13. apríl 2000. Þá hafði skipið orðið vélarvana vegna óvenjulegs frágangs á olúkerfi skipsins. Um var að ræða systrasíur við vélina sem höfðu verið stilltar þannig að opið var inn á þær báðar samtímis. Þegar þær stífluðust stöðvaðist vélin.

Í skipinu var ekki daggeymir fyrir neysluolíu eins og lög og reglur gera ráð fyrir, þar af leiðandi tók það umtalsverðan tíma að koma eldsneyti inn á vélina aftur svo að gangsetja mæti hana á ný. Um síðir tókst að koma vél skipsins í gang aftur og sigla því áfram.

Við rannsókn kom fram

- að skoðun af hálfu fulltrúa Siglingastofnunar Íslands fór fram á skipinu í byrjun mars þar sem allmargar athugasemdir voru gerðar. Skipstjóra skipsins var ekki gerð grein fyrir hvaða athugasemdir væri um að ræða og fékk ekki upplýsingar um það þótt hann gengi eftir því. Var skipstjóra tjáð að skýrsla skoðunarmanns færi til yfirboðara skoðunarmanns;
- að skipstjóri sagðist ekki hafa fengið að sjá skriflega skýrslu um athugasemdir er gerðar voru við skip og búnað þess við skoðun Siglingastofnunar fyrr en 19. apríl eða eftir að skipið hafði stöðvast vegna bilunar í stýrisbúnaði. Taldi skipstjóri enga athugasemd vera þess eðlis að skipið væri ekki haffært;
- að við skoðun á skipinu 1. og 2. mars var gerð athugasemd við að ekki var daggeymir fyrir eldsneyti í skipinu. Samkvæmt framburði skoðunarmanns í sjóprófi er það ekki skylda að hafa slíkan búnað;
- að við frágang á systrasíum eftir að skipið hafði stöðvast og skipta þurfti um síurnar var ekki gengið frá báðum síunum til notkunar heldur aðeins annarri;
- að skipstjóri taldi nauðsynlegt að hafa daggeymi eða hæðarbox fyrir neysluolíu fyrir vélar svo auðveldara væri að lofttæma olúkerfi vélarinnar ef svipað gerðist og þarna átti sér stað. Á athugasemdalista frá skoðunarmanni Siglingastofnunar var ábending um að ekki væri daggeymir fyrir neysluolíu;
- að neysluólía var aðeins tiltæk á botngeymum. Hvorki daggeymir né setgeymir

(sethylki) voru í skipinu;

- að sjór hafði verið settur á olíugeyma sem ekki voru notaðir undir olíu til að þyngja skipið. Ekki fékkst skýring á því hvenær það var gert;
- að á skipinu var gálgi fyrir skelplóg sem settur var um borð tæpu ári áður en umrætt atvik átti sér stað. Ekki hafði fengist heimild Siglingastofnunar til að nota gálgann þar sem ekki hafði verið skilað inn fullnægjandi teikningum af gálganum. Samkvæmt upplýsingum frá Siglingastofnun var nokkrum sinnum gerð athugasemd um að ekki væri búið að skila inn teikningum af gálganum sem stofnunin gæti samþykkt. Þrátt fyrir það var skipinu veitt haffæri og þar með heimiluð notkun þess til veiða þótt ekki lægi fyrir að gálginn stæðist styrkleikakröfur né reglum um skil teikninga væri fullnægt;
- að samkvæmt framburði umdæmisstjóra gerði hann ráð fyrir að haffæri hafi verið framlengt á grundvelli loforðs útgerðaraðila um að skila inn fullnægjandi teikningum, sem ekki hafði verið skilað þrátt fyrir loforð þar að lútandi;
- að í skipinu var eldvarnakerfi fyrir vélarrúm en staðsetning þess og stjórnbúnaðar var í vélarrúmi svo að ekki var hægt að nýta hann nema að vera niðri í vélarrúminu;
- að mati umdæmisstjóra Siglingastofnunar var öryggi skips og skipverja við skoðunina sem fram fór 1. og 2. mars 2000 minna en lög og reglur gera ráð fyrir. Þrátt fyrir það var haffærisskírteini ekki ógilt (afturkallað);
- að samkvæmt upplýsingum frá Siglingastofnun Íslands á að vera daggeymir eða sethylki í skipi. Í þessu tilviki hafi verið veitt undanþága frá því ákvæði þar sem systrasíur hafi verið á olíukerfi vélar og þar af leiðandi minni hætta á vandkvæðum við eldsneytiskerfi vélarinnar;
- að samkvæmt ákvæðum í reglum flokkunarfélaga, s.s. GL og NV er skylt að hafa daggeymi eða sethylki fyrir eldsneytisolíu í skipi;
- að teikningar af skipinu sem voru fyrirbyggjandi hjá Siglingastofnun voru ófullnægjandi eða aðeins öryggisplan.

Nefndarálit

Nefndin telur að ekki hafi verið farið að gildandi lögum og reglum varðandi innflutning skipsins til landsins og útgáfu á haffærisskírteini.

Skil á teikningum samkvæmt lögum og ástand skipsins hafi verið slíkt að útgáfa haffærisskírteinis hafi ekki verið réttlætanager. Verður að gera þá kröfu að farið sé eftir lögum og reglum um eftirlit með skipum hvað varðar skil teikninga og að búnaður skips sé ekki lakari en lög gera ráð fyrir. Lög um eftirlit með skipum og öryggi þeirra eru lágmarkskröfur.

Tillögur í öryggisátt

Nefndin telur að heimildarákvæði fyrir Siglingastofnun til að gefa út tímabundið haffæri ef búnaði skips er áfátt verði að takmarka mikið frá því sem nú er eða afnema alveg. Mörg dæmi eru um að skipi sé haldið úti ár eða meira án þess að fá nema tímabundið haffæri frá einni viku upp í þrjá mánuði. Leggur nefndin til að ekki verði veittur frestur nema í einn mánuð í undantekningartilvikum þegar afla þarf varahluta og ástand þess búnaðar sem viðkomandi athugasemd er gerð við rýri ekki öryggi skips og skipshafnar á neinn hátt. Að þeim tíma liðnum skal skipið uppfylla öll ákvæði laga og reglna eða synjað verði um framlengingu haffæris þar til úrbætur hafi verið gerðar.